

KANDUNGAN

Rekod Pentaksiran Murid Pendidikan Moral Tingkatan 3 iv – ix

Nilai Universal Kurikulum Standard Pendidikan Moral Sekolah Menengah x

►► BIDANG 1 PENGENALAN MORAL

UNIT 1	Pilihan Bermoral Pilihan Saya	1
	Nota Pintas	1
	PBD Formatif 	2
	Aplikasi KBAT 	6

►► BIDANG 2 DIRI, KELUARGA DAN PERSAHABATAN

UNIT 2	Anugerah Alam Ciptaan Tuhan	7
	Nota Pintas	7
	PBD Formatif 	8
	Aplikasi KBAT 	14

UNIT 3	Kebestarian Diri	15
	Nota Pintas	15
	PBD Formatif 	16
	Aplikasi KBAT 	21

UNIT 4	Amalan Tradisi Kekeluargaan Khazanah Kita	22
	Nota Pintas	22
	PBD Formatif 	23
	Aplikasi KBAT 	29

UNIT 5	Konflik dalam Adab Persahabatan	30
	Nota Pintas	30
	PBD Formatif 	31
	Aplikasi KBAT 	36

►► BIDANG 3 HUBUNGAN ANTARA DIRI, KOMUNITI DAN MASYARAKAT

UNIT 6	Hidup Bersatu Padu Menjana Kesejahteraan	37
	Nota Pintas	37
	PBD Formatif 	38
	Aplikasi KBAT 	44

UNIT 7	Kualiti Perkhidmatan Awam Aspirasi Pembangunan Negara	45
	Nota Pintas	45
	PBD Formatif 	46
	Aplikasi KBAT 	51

UNIT 8	Bumi Hijau Bumi Kita	52
	Nota Pintas	52
	PBD Formatif 	53
	Aplikasi KBAT 	58

UNIT 9	Tanggungjawab Sosial Tanggungjawab Bersama	59
	Nota Pintas	59
	PBD Formatif 	60
	Aplikasi KBAT 	66

►► BIDANG 4 MORAL, PERATURAN DAN UNDANG-UNDANG

UNIT 10	Hidup Beradab Cerminan Diri	67
	Nota Pintas	67
	PBD Formatif 	68
	Aplikasi KBAT 	73

UNIT 11	Hindari Jenayah Kanak-kanak	74
	Nota Pintas	74
	PBD Formatif 	75
	Aplikasi KBAT 	80

UNIT 12	Kebebasan Bersuara Menjamin Kemakmuran Negara	81
	Nota Pintas	81
	PBD Formatif 	82
	Aplikasi KBAT 	87

UNIT 13	Amalan Tradisi Masyarakat Majmuk	88
	Nota Pintas	88
	PBD Formatif 	89
	Aplikasi KBAT 	95

UNIT 14	Kemanusiaan Asas Kemoralan	96
	Nota Pintas	96
	PBD Formatif 	97
	Aplikasi KBAT 	103
	Pentaksiran Akhir Tahun	104

Pentaksiran Pertengahan Tahun

 <https://qr.pelangibooks.com/?u=PMoralT3PPT>

Jawapan

 <https://qr.pelangibooks.com/?u=PMoralT3Jawapan>

Rekod Pentaksiran Murid

Pendidikan Moral

Tingkatan 3

Nama: _____ Tingkatan: _____

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
BIDANG 1 : PENGENALAN MORAL					
1 PILIHAN BERMORAL PILIHAN SAYA	TP1	Menyatakan ciri pilihan bermoral.	2		
	TP2	Menerangkan keperluan membuat pilihan bermoral.	3		
	TP3	Menilai tindakan berlandaskan pilihan bermoral.	4		
	TP4	Menghubung kait tindakan berdasarkan pilihan bermoral dengan kepentingan mempertahankan pilihan bermoral.	4		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan tindakan berlandaskan pilihan bermoral dalam kehidupan seharian dan bermasyarakat.	5		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan tindakan berlandaskan pilihan bermoral dalam kehidupan seharian dan bermasyarakat secara tekal atau boleh dicontohi.	5		

Tahap Penguasaan Unit 1

TP 1

TP 2

TP 3

TP 4

TP 5

TP 6

BIDANG 2 : DIRI, KELUARGA DAN PERSAHABATAN					
2 ANUGERAH ALAM Ciptaan TUHAN	TP1	Menyatakan contoh anugerah alam ciptaan Tuhan.	8		
	TP2	Menerangkan keperluan menghargai setiap anugerah alam ciptaan Tuhan.	9		
	TP3	Menilai keperluan anugerah alam ciptaan Tuhan demi kesejahteraan diri, keluarga dan masyarakat.	10		
	TP4	Menghubung kait kesan pengabaian anugerah alam ciptaan Tuhan dengan cara menghargainya.	11		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan cara menghargai alam ciptaan Tuhan dalam kehidupan seharian.	12		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan langkah-langkah menghargai anugerah alam ciptaan Tuhan dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	13		

Tahap Penguasaan Unit 2

TP 1

TP 2

TP 3

TP 4

TP 5

TP 6

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) Menguasai	(X) BELUM Menguasai
3 KEBESTARIAN DIRI	TP1	Menyatakan ciri kebestarian diri.	16		
	TP2	Menerangkan kepentingan memiliki ciri kebestarian diri.	17		
	TP3	Menilai keperluan kebestarian diri dalam kehidupan seharian.	18		
	TP4	Menghubung kait ilmu pengetahuan dan budi pekerti mulia dengan kebestarian diri.	18		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan kebestarian diri dalam kehidupan seharian.	19		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan kebestarian diri dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	20		

Tahap Penguasaan Unit 3

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

4 AMALAN TRADISI KEKELUARGAAN KHAZANAH KITA	TP1	Menyatakan amalan tradisi kekeluargaan dalam sesuatu kaum.	23		
	TP2	Menerangkan kepentingan mengekalkan amalan tradisi kekeluargaan dalam sesuatu kaum.	24		
	TP3	Menilai keistimewaan amalan tradisi kekeluargaan dalam sesuatu kaum.	25		
	TP4	Menghubung kait pengabaian amalan tradisi kekeluargaan dengan kesannya.	26		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan amalan tradisi kekeluargaan dalam kehidupan seharian.	27, 28		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan tradisi kekeluargaan dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	28		

Tahap Penguasaan Unit 4

TP 1 TP 2 TP 3 TP 4 TP 5 TP 6

5 KONFLIK DALAM ADAB PERSAHABATAN	TP1	Menyatakan jenis konflik persahabatan.	31		
	TP2	Menerangkan cara menyelesaikan konflik dalam persahabatan.	32		
	TP3	Menilai keperluan penyelesaian konflik dalam persahabatan.	33		
	TP4	Menghubung kait cara penyelesaian konflik dalam persahabatan dengan kesannya.	34		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan cara menyelesaikan konflik persahabatan dalam kehidupan seharian.	35		

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN			
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan cara menyelesaikan konflik persahabatan dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	35				
Tahap Penguasaan Unit 5		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

BIDANG 3: HUBUNGAN ANTARA DIRI, KOMUNITI DAN MASYARAKAT							
6 HIDUP BERSATU PADU MENJANA KESEJAHTERAAN	TP1	Menyatakan contoh amalan hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	38				
	TP2	Menerangkan cara hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	39				
	TP3	Menilai keperluan amalan hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	40				
	TP4	Menghubung kait cabaran dengan cara hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	41				
	TP5	Menghayati dan mempamerkan amalan hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	42, 43				
	TP6	Menghayati dan mengamalkan hidup bersatu padu dalam kepelbagaian agama, bangsa, budaya dan bahasa.	43				
Tahap Penguasaan Unit 6		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

7 KUALITI PERKHIDMATAN AWAM ASPIRASI PEMBANGUNAN NEGARA	TP1	Menyatakan idea bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan awam untuk kebaikan bersama.	46				
	TP2	Menerangkan contoh piagam pelanggan perkhidmatan awam demi kebaikan bersama.	47				
	TP3	Menilai cara menyuarakan pendapat tentang mutu perkhidmatan awam yang diterima.	48				
	TP4	Menghubung kait kesan pengabaian sumbangan perkhidmatan awam dengan pembangunan negara.	49				
	TP5	Menghayati dan mempamerkan cara menggunakan perkhidmatan awam secara berhemah dalam kehidupan seharian.	50				
	TP6	Menghayati dan mengamalkan cara menggunakan perkhidmatan awam secara berhemah dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	50				
Tahap Penguasaan Unit 7		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
8 BUMI HIJAU BUMI KITA	TP1	Menyatakan contoh amalan 5R bagi pengekaln Bumi Hijau.	53		
	TP2	Menerangkan kepentingan amalan 5R bagi pengekaln Bumi Hijau.	54		
	TP3	Mengaplikasi dengan menunjuk cara amalan 5R yang inovatif bagi pengekaln Bumi Hijau dalam kalangan masyarakat.	55		
	TP4	Menghubung kait amalan 5R dengan pengekaln Bumi Hijau.	56		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan amalan 5R bagi pengekaln Bumi Hijau dalam kehidupan seharian.	57		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan 5R bagi pengekaln Bumi Hijau dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	57		
Tahap Penguasaan Unit 8 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐ 					

9 TANGGUNGJAWAB SOSIAL TANGGUNGJAWAB BERSAMA	TP1	Menyatakan contoh tanggungjawab sosial dalam kehidupan bermasyarakat.	60		
	TP2	Menerangkan kepentingan melaksanakan tanggungjawab sosial dalam kehidupan bermasyarakat.	61		
	TP3	Mengaplikasi dengan menunjuk cara idea baharu untuk menggalakkan generasi muda melaksanakan tanggungjawab sosial.	63		
	TP4	Menghubung kait peranan diri individu dengan tanggungjawab sosial.	62		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan tanggungjawab sosial menerusi aktiviti kemasyarakatan dalam kehidupan seharian.	64		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan tanggungjawab sosial menerusi penglibatan aktiviti kemasyarakatan dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	64, 65		
Tahap Penguasaan Unit 9 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐ 					

BIDANG 4: MORAL, PERATURAN DAN UNDANG-UNDANG					
10 HIDUP BERADAB CERMINAN DIRI	TP1	Menyatakan contoh adab dalam majlis rasmi dan tidak rasmi.	68		
	TP2	Menerangkan kepentingan beradab dalam majlis rasmi dan tidak rasmi.	69		
	TP3	Menilai kesan sekiranya tidak beradab dalam majlis rasmi dan tidak rasmi.	70		

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN								
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI							
	TP4	Menghubung kait kesan beradab dengan tidak beradab dalam majlis rasmi dan tidak rasmi.	71									
	TP5	Menghayati dan mempamerkan adab majlis rasmi dan tidak rasmi dalam kehidupan seharian.	72									
	TP6	Menghayati dan mengamalkan adab majlis rasmi dan tidak rasmi dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	72									
Tahap Penguasaan Unit 10												
	TP 1		TP 2		TP 3		TP 4		TP 5		TP 6	

11 HINDARI JENAYAH KANAK-KANAK	TP1	Menyatakan contoh jenayah juvana.	75									
	TP2	Menerangkan sebab berlakunya jenayah juvana.	76									
	TP3	Menilai kesan jenayah juvana ke atas diri, keluarga, masyarakat dan negara.	77									
	TP4	Menghubung kait kehidupan tanpa jenayah juvana dengan kesejahteraan diri, keluarga dan masyarakat.	78									
	TP5	Menghayati dan mempamerkan cara hidup tanpa jenayah juvana dalam kehidupan seharian.	79									
	TP6	Menghayati dan mengamalkan sikap antijenayah juvana dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	79									
Tahap Penguasaan Unit 11												
	TP 1		TP 2		TP 3		TP 4		TP 5		TP 6	

12 KEBEBASAN BERSUARA MENJAMIN KEMAKMURAN NEGARA	TP1	Menyatakan contoh kebebasan bersuara.	82									
	TP2	Menerangkan keperluan kebebasan bersuara dengan batasan.	83									
	TP3	Menilai cara bagi menyuarakan pendapat melalui saluran yang betul.	84									
	TP4	Menghubung kait kesan penyalahgunaan hak kebebasan bersuara dengan keharmonian hidup bermasyarakat.	85									
	TP5	Menghayati dan mempamerkan kebebasan bersuara mengikut landasan undang-undang dalam kehidupan seharian.	86									
	TP6	Menghayati dan mengamalkan kebebasan bersuara mengikut landasan undang-undang dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	86									
Tahap Penguasaan Unit 12												
	TP 1		TP 2		TP 3		TP 4		TP 5		TP 6	

UNIT	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
13 AMALAN TRADISI MASYARAKAT MAJUMUK	TP1	Menyatakan contoh tradisi dalam masyarakat majmuk.	89		
	TP2	Menerangkan kepentingan tradisi dalam masyarakat majmuk.	90		
	TP3	Menilai tanggungjawab individu bagi mengekalkan tradisi dalam masyarakat majmuk.	91		
	TP4	Menghubung kait amalan tradisi masyarakat majmuk dengan perpaduan kaum.	92		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan tradisi masyarakat majmuk dalam kehidupan seharian.	93		
	TP6	Menghayati dan mengamalkan tradisi masyarakat majmuk dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	93, 94		
Tahap Penguasaan Unit 13 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐ 					

14 KEMANUSIAAN ASAS KEMORALAN	TP1	Menyatakan contoh peraturan-peraturan asas dalam undang-undang kemanusiaan antarabangsa.	97		
	TP2	Menerangkan kepentingan pengekaln undang-undang kemanusiaan antarabangsa.	98		
	TP3	Menilai contoh pencabulan undang-undang kemanusiaan antarabangsa di negara yang berkonflik.	99		
	TP4	Menghubung kait kesan pengabaian undang-undang kemanusiaan antarabangsa dengan keamanan dan keharmonian sesebuah negara.	100		
	TP5	Menghayati dan mempamerkan aktiviti bagi menyuarakan pendapat berkaitan konflik kemanusiaan antarabangsa melalui saluran yang betul dalam kehidupan seharian.	101		
	TP6	Menghayati dan mempamerkan aktiviti bagi menyuarakan pendapat berkaitan konflik kemanusiaan antarabangsa melalui saluran yang betul dalam kehidupan seharian secara tekal atau boleh dicontohi.	102		
Tahap Penguasaan Unit 14 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐ 					

Nilai Universal Kurikulum Standard Pendidikan Moral Sekolah Menengah

NILAI	MAKSUD NILAI
Kepercayaan kepada Tuhan	Keyakinan wujudnya Tuhan sebagai pencipta alam dan mematuhi segala ajaran berlandaskan pegangan agama atau kepercayaan masing-masing selaras dengan prinsip Rukun Negara.
Bertanggungjawab	Kesanggupan diri seseorang untuk memikul dan melaksanakan tugas serta kewajipan dengan sempurna.
Berdikari	Kebolehan dan kesanggupan melakukan sesuatu tanpa bergantung kepada orang lain.
Harga diri	Berupaya menjaga maruah diri.
Kerajinan	Usaha yang berterusan, bersungguh-sungguh dan berdedikasi dalam melakukan sesuatu.
Berterima kasih	Perasaan dan perlakuan untuk menunjukkan pengiktirafan dan penghargaan.
Patriotisme	Bangga dan taat setia kepada raja dan negara.
Kebebasan	Bebas melakukan sesuatu tertakluk kepada peraturan dan undang-undang.
Keberanian	Kesanggupan untuk menghadapi cabaran dengan yakin dan tabah.
Kejujuran	Bercakap benar, bersikap amanah dan ikhlas dalam setiap perlakuan.
Rasional	Boleh berfikir berdasarkan alasan atau bukti yang nyata dan dapat mengambil tindakan yang wajar.
Baik hati	Kepekaan terhadap keperluan dan kebajikan diri dan orang lain dengan memberikan bantuan serta sokongan moral secara ikhlas.
Hemah tinggi	Beradab sopan dan berbudi pekerti mulia.
Hormat	Menghargai dan memuliakan seseorang serta menghormati peraturan institusi sosial.
Kasih sayang	Kepekaan dan perasaan cinta yang lahir daripada hati yang ikhlas.
Kerjasama	Melakukan sesuatu bersama-sama untuk kebaikan semua.
Kesederhanaan	Bersikap tidak keterlaluan dalam membuat pertimbangan atau perlakuan tanpa mengabaikan kepentingan diri dan orang lain.
Toleransi	Bertolak ansur, sabar dan mengawal diri demi kesejahteraan hidup diri dan orang lain.

Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

KUASAI Nota Pintas

»» Nilai

- Kepercayaan kepada Tuhan
- Kasih sayang
- Rasional
- Berterima kasih
- Bertanggungjawab

»» Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

1. Anugerah Tuhan ialah kurniaan, pemberian dan rahmat daripada Tuhan.
2. Alam yang kita diami merupakan contoh kurniaan Tuhan yang tidak ternilai kepada kita.
3. Terdapat pelbagai anugerah alam ciptaan Tuhan yang dikurniakan kepada kita. Antaranya ialah:
 - (a) banjaran gunung yang menakjubkan tanda kebesaran Tuhan
 - (b) kehijauan hutan yang dapat menyeimbangkan suhu bumi
 - (c) air terjun yang jernih menjadi sumber air bagi pelbagai hidupan
 - (d) monyet belanda yang unik membuktikan kepelbagaian anugerah Tuhan
 - (e) buah-buahan yang berkhasiat dapat dijadikan sebagai sumber makanan
 - (f) gua yang unik dijadikan sebagai warisan negara
 - (g) pantai yang indah menjadi tarikan para pelancong tempatan dan asing
 - (h) tasik yang tenang dijadikan sebagai tempat rekreasi orang ramai
4. Kita haruslah menghargai dan memanfaatkan pelbagai anugerah alam ciptaan Tuhan yang dikurniakan Tuhan dengan sebaik-baiknya.

»» Kepentingan Menghargai Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

1. Sumber pendapatan dan ekonomi negara
 - (a) Menarik kedatangan pelancong tempatan dan luar negara
 - (b) Menggunakan hasil bumi untuk keperluan negara dan pasaran eksport
2. Sumber tenaga
 - (a) Membekalkan sumber tenaga seperti tenaga solar dan tenaga hidroelektrik

- (b) Memudahkan kehidupan manusia
- (c) Memajukan sektor perindustrian

3. Kelangsungan flora dan fauna
 - (a) Mengelakkan kepupusan flora dan fauna
 - (b) Generasi akan datang dapat menikmati keindahan alam dan mengenali spesies flora dan fauna
4. Sumber air, makanan dan perubatan
 - (a) Kepelbagaian flora dan fauna boleh digunakan sebagai sumber makanan dan perubatan
 - (b) Air yang bersih digunakan untuk keperluan harian

»» Kesan Pengabaian Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

1. Pencemaran alam, iaitu udara, bunyi, air dan tanah yang boleh menjejaskan aktiviti ekonomi dan keseimbangan ekosistem.
2. Bencana alam seperti banjir kilat, tanah runtuh dan hujan asid.
3. Kemusnahan habitat dan kepupusan flora dan fauna.
4. Kekurangan sumber tenaga yang tidak boleh diperbaharui seperti petroleum, gas asli dan arang batu.

»» Cara Menghargai Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

1. Menggunakan sumber air mengikut keperluan dan tidak membazirnya.
2. Membuang sisa buangan secara terancang.
3. Tidak merosakkan anugerah alam ciptaan Tuhan.
4. Menjalankan aktiviti gotong-royong untuk menjaga kebersihan alam sekitar.
5. Tidak menebang pokok secara berleluasa.
6. Melaporkan aktiviti pembalakan haram kepada pihak berkuasa.
7. Menkuatkuasakan undang-undang alam sekitar.
8. Menubuhkan agensi yang bertanggungjawab menjaga alam sekitar.

SP 2.1.1 Mengenal pasti anugerah alam ciptaan Tuhan

1. Padankan contoh anugerah alam ciptaan Tuhan berdasarkan pernyataan yang diberi. **TP 1**

Kehijauan hutan	Air terjun yang jernih	Tasik yang tenang
Monyet belanda yang unik	Gua yang unik	Pantai yang indah
Buah-buahan yang berkhasiat	Banjaran gunung yang menakjubkan	

(a) Air terjun yang jernih Menjadi sumber air bagi pelbagai hidupan	(b) Gua yang unik Dijadikan sebagai warisan negara
(c) Monyet belanda yang unik Membuktikan kepelbagaian spesies hidupan yang dicipta oleh Tuhan	(d) Tasik yang tenang Dijadikan sebagai tempat rekreasi orang ramai
(e) Buah-buahan yang berkhasiat Dijadikan sebagai sumber makanan	(f) Kehijauan hutan Membantu menyeimbangkan suhu bumi
(g) Pantai yang indah Menjadi perhatian para pelancong tempatan dan asing	(h) Banjaran gunung yang menakjubkan Tanda kebesaran Tuhan

SP 2.1.2 Menjelaskan kepentingan menghargai setiap anugerah alam ciptaan Tuhan

 2. Jelaskan kepentingan menghargai anugerah alam ciptaan Tuhan. **TP 2**

Nota
 Kepentingan Menghargai
 Anugerah Alam Ciptaan Tuhan

(a) Sumber pendapatan dan ekonomi negara

- Menarik kemasukan pelancong
- Menggunakan hasil bumi untuk keperluan negara dan pasaran eksport

(b) Sumber tenaga

- Membekalkan sumber tenaga seperti tenaga solar dan tenaga hidroelektrik
- Memudahkan kehidupan manusia dan memajukan sektor perindustrian

(c) Kelangsungan flora dan fauna

- Mengelakkan kepupusan flora dan fauna
- Generasi akan datang dapat menikmati keindahan alam dan mengenali spesies flora dan fauna

(d) Sumber air, makanan dan perubatan

- Kepelbagaian flora dan fauna boleh digunakan sebagai sumber makanan dan perubatan
- Air yang bersih untuk keperluan harian

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

Info

 Kepentingan
 Alam Sekitar

3. Jelaskan **dua** keperluan anugerah alam ciptaan Tuhan yang berikut demi kesejahteraan diri, keluarga dan masyarakat. **TP 3** **KBAT** **Menilai**

(a) Buah-buahan yang berkhasiat

(i) Diri

- Badan mendapat vitamin dan mineral yang mencukupi
- Menjamin kesihatan tubuh badan/ badan sihat dan cergas

(ii) Keluarga

- Mengelakkan ahli keluarga daripada dijangkiti penyakit yang akan menjejaskan suasana gembira dalam keluarga
- Menikmati kelazatan buah-buahan bersama-sama ahli keluarga dapat mengeratkan hubungan kekeluargaan

(iii) Masyarakat

- Menjana pendapatan penduduk setempat hasil jualan buah-buahan
- Masyarakat memperoleh bekalan buah-buahan yang mencukupi

(b) Pantai yang indah

(i) Diri

- Dapat menghirup udara yang segar dan menikmati keindahan pantai
- Menenangkan fikiran dan mengurangkan tekanan yang dihadapi

(ii) Keluarga

- Dapat meluangkan masa bersama-sama ahli keluarga pada hujung minggu dengan berkelah di kawasan pantai
- Mengeratkan hubungan kekeluargaan melalui aktiviti riadah di tepi pantai

(iii) Masyarakat

- Menjadikan pantai sebagai kawasan pelancongan yang mampu meningkatkan sumber pendapatan masyarakat
- Membekalkan sumber makanan laut seperti ikan, ketam, sotong dan lain-lain kepada masyarakat

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

SP 2.1.3 Meramalkan kesan pengabaian anugerah alam ciptaan Tuhan

 4. Jelaskan kesan-kesan pengabaian anugerah alam ciptaan Tuhan berikut. **TP 4 KBAT Menganalisis**

(a) Pencemaran alam

- (i) Pencemaran yang berlaku
menjejaskan pelbagai aktiviti ekonomi
dan keseimbangan ekosistem
- (ii) Terpaksa menanggung kos yang tinggi
untuk menangani kesan yang
berlaku

(b) Kerosakan alam sekitar

- (i) Bencana alam yang berlaku
menyebabkan aktiviti harian terjejas
- (ii) Kerosakan alam merosakkan harta
benda dan mengorbankan nyawa

(c) Kepupusan flora dan fauna

- (i) Pembangunan yang tidak terancang
menyebabkan kemusnahan habitat
flora dan fauna
- (ii) Aktiviti pembalakan haram dan
pemburuan haram menyebabkan
kepupusan flora dan fauna

(d) Kekurangan sumber tenaga

- (i) Sumber tenaga seperti petroleum, gas
asli dan arang batu untuk menjana
tenaga semakin berkurangan
- (ii) Sumber tenaga ini tidak boleh
diperbaharui dalam jangka masa
singkat setelah habis digunakan

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

 Nota
 Kesan Pengabaian Anugerah
 Alam Ciptaan Tuhan

Info

 Konflik Alam, Manusia
 Bagai Tiada Kesusudahan

SP 2.1.4 Menjana idea tentang cara menghargai anugerah ciptaan Tuhan

5. Jelaskan peranan pihak berikut bagi menghargai anugerah alam ciptaan Tuhan. **TP 5** **KBAT** Mengaplikasi

(a) Diri dan keluarga

- (i) Tidak melakukan pembaziran ketika menggunakan air
- (ii) Membuang sisa buangan secara terancang
- (iii) Mengelakkan diri daripada melakukan kerosakan terhadap anugerah alam ciptaan Tuhan

(b) Masyarakat

- (i) Menjalankan aktiviti gotong-royong dan menjaga kebersihan persekitaran
- (ii) Tidak menebang pokok secara berleluasa
- (iii) Melaporkan aktiviti pembalakan haram kepada pihak berkuasa

(c) Kerajaan dan badan bukan kerajaan

- (i) Menggiatkan kempen kesedaran cara menghargai anugerah alam ciptaan Tuhan
- (ii) Menkuatkuasakan undang-undang alam sekitar
- (iii) Menubuhkan badan atau agensi yang bertanggungjawab menjaga alam sekitar

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

eP+ **Praktis Ekstra**
Unit 2

AKTIVITI PAK-21

Rotating Review

Tajuk: Anugerah alam ciptaan Tuhan

Langkah-langkah:

1. Guru mengarahkan murid membentuk kumpulan yang terdiri daripada tiga orang murid satu kumpulan.
2. Setiap kumpulan akan diberikan soalan yang berlainan.
 - (a) Contoh anugerah alam ciptaan Tuhan dan kegunaannya
 - (b) Kepentingan menghargai setiap anugerah alam ciptaan Tuhan
 - (c) Kesan pengabaian setiap anugerah alam ciptaan Tuhan
 - (d) Cara menghargai setiap anugerah alam ciptaan Tuhan
3. Setiap kumpulan akan membincangkan soalan yang diperolehi dan menulis jawapan di atas kertas sebak dalam bentuk lakaran grafik.
4. Setiap kumpulan memaparkan maklumat di tempat masing-masing.
5. Setiap kumpulan perlu bergerak ke kumpulan lain untuk menilai jawapan kumpulan tersebut.
6. Murid boleh membuat komen atau tambahan idea pada kertas sebak berkenaan dengan menggunakan warna pen yang berbeza.
7. Guru akan memantau aktiviti ini dan menilai hasil kerja setiap kumpulan.

SP 2.1.5 Mengekspresikan perasaan apabila menghargai anugerah ciptaan Tuhan

SP 2.1.6 Mempraktikkan langkah-langkah menghargai ciptaan Tuhan demi kesejahteraan diri, keluarga dan masyarakat majmuk

6. Gambar di bawah menunjukkan pencemaran anugerah alam ciptaan Tuhan, iaitu sungai. **TP 6**

Nilai Teras Sivik

Kasih sayang

(a) Apakah perasaan anda apabila melihat keadaan seperti dalam foto di atas? Berikan alasan anda.
Sedih kerana sungai yang menjadi sumber air kepada hidupan telah tercemar

(b) Nyatakan **tiga** faktor yang menyebabkan berlakunya pencemaran sungai. **KBAT** Menganalisis

- (i) Pembuangan sampah-sarap ke dalam sungai
- (ii) Pembuangan sisa toksik yang berbahaya ke dalam sungai
- (iii) Kegiatan pembalakan yang tidak terkawal

(c) Jelaskan kesan pencemaran sungai yang berlaku secara berterusan. **KBAT** Menilai

- (i) Hidupan akuatik seperti ikan dan udang akan mati/ pupus
- (ii) Sumber air bersih akan berkurangan
- (iii) Menjejaskan kesihatan

(d) Nyatakan **dua** peranan pihak berikut bagi mengatasi pencemaran sungai. **KBAT** Mengaplikasi

- (i) Masyarakat
 - Tidak membuang sampah-sarap ke dalam sungai
 - Membuat laporan kepada pihak berkuasa jika mengetahui terdapat pihak yang mencemarkan sungai
- (ii) Kerajaan
 - Menjalankan kempen kesedaran kepada orang ramai secara berterusan
 - Menguatkuasakan undang-undang

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

APLIKASI KBAT

IDEA >>> Dibunuh | Melaporkan | Melindungi | Pupus | Ekosistem

Gambar di bawah menunjukkan beberapa contoh produk yang diperbuat daripada kulit haiwan.

1. Haiwan merupakan salah satu anugerah alam ciptaan Tuhan. Apakah perasaan anda apabila melihat produk-produk tersebut dihasilkan dengan menggunakan kulit haiwan? Berikan alasan anda.

Sedih kerana hidupan liar dibunuh untuk memenuhi kemewahan hidup manusia

2. Nyatakan haiwan yang sering menjadi mangsa pemburu haram. **KBAT** Menganalisis

(i) Gajah

(ii) Harimau

(iii) Tapir Malaya

(iv) Orang utan

3. Bagaimanakah anda dapat membantu usaha mengurangkan masalah pemburuan haiwan liar? **KBAT** Mengaplikasi

(i) Melaporkan kejadian pemburuan haram kepada pihak berkuasa

(ii) Melindungi haiwan liar daripada terus diburu

(iii) Tidak membeli barang yang diperbuat daripada bahagian badan haiwan liar

4. Ramalkan kesan jika haiwan liar terus diburu. **KBAT** Menilai

(i) Hidupan liar akan pupus

(ii) Keseimbangan ekosistem akan terjejas

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

Unit 2

Kualiti Perkhidmatan Awam Aspirasi Pembangunan Negara

KUASAI Nota Pintas

»» Nilai

- Bertanggungjawab
- Berterima kasih
- Patriotisme
- Kejujuran
- Baik hati

»» Idea Baharu untuk Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan Awam

1. Perkhidmatan awam berfungsi menyediakan perkhidmatan yang berkualiti tinggi kepada pelanggan.
2. Perkhidmatan yang berkualiti penting bagi memastikan pelanggan berpuas hati dengan mutu perkhidmatan yang diberikan.
3. Beberapa idea baharu dilaksanakan untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan awam seperti:
 - (a) waktu kerja yang anjal
 - (b) menyediakan borang aduan secara dalam talian
 - (c) pembayaran bil secara dalam talian
 - (d) pembelajaran secara telesidang
 - (e) pendaftaran di premis perkhidmatan awam menggunakan sistem biometrik
 - (f) pengeluaran pasport melalui pusat transformasi bandar
 - (g) aduan tentang perkhidmatan bas dan teksi secara dalam talian
 - (h) pengimbas kehadiran penjawat awam

»» Contoh Piagam Pelanggan

1. Piagam pelanggan merupakan jaminan sesebuah jabatan tentang perkhidmatan yang disediakan.
2. Piagam pelanggan disediakan untuk meningkatkan mutu perkhidmatan awam agar dapat memberikan perkhidmatan yang cekap, tepat, menepati masa dan mesra pelanggan.
3. Piagam pelanggan juga dapat melahirkan anggota perkhidmatan awam yang berdisiplin, beretika, bertanggungjawab dan prihatin.

4. Antara contoh piagam pelanggan ialah:

- (a) cepat dalam semua tindakan
- (b) tepat dalam membuat keputusan
- (c) layanan mesra kepada pelanggan
- (d) menepati masa yang dijanjikan
- (e) adil dan saksama dalam pertimbangan
- (f) menentukan perkhidmatan dan maklumat mudah diperolehi serta boleh dipercayai
- (g) menepati undang-undang, dasar dan peraturan
- (h) perkhidmatan yang cekap, tepat dan selamat
- (i) mesra pelanggan

5. Piagam pelanggan akan dikemas kini dari semasa ke semasa mengikut keperluan jabatan demi meningkatkan mutu perkhidmatan awam.

»» Cara Menyuarakan Pendapat tentang Mutu Perkhidmatan Awam

1. Pendapat daripada orang ramai sangat penting dalam meningkatkan mutu perkhidmatan awam.
2. Aduan, cadangan dan pujian tentang mutu perkhidmatan awam boleh dilakukan melalui pelbagai saluran. Antaranya ialah:
 - (a) secara terus dengan agensi berkenaan, kaunter bergerak dan Hari Bertemu Pelanggan
 - (b) sistem dalam talian seperti e-mel, SMS dan media sosial
 - (c) biro pengaduan awam seperti surat, telefon dan peti cadangan

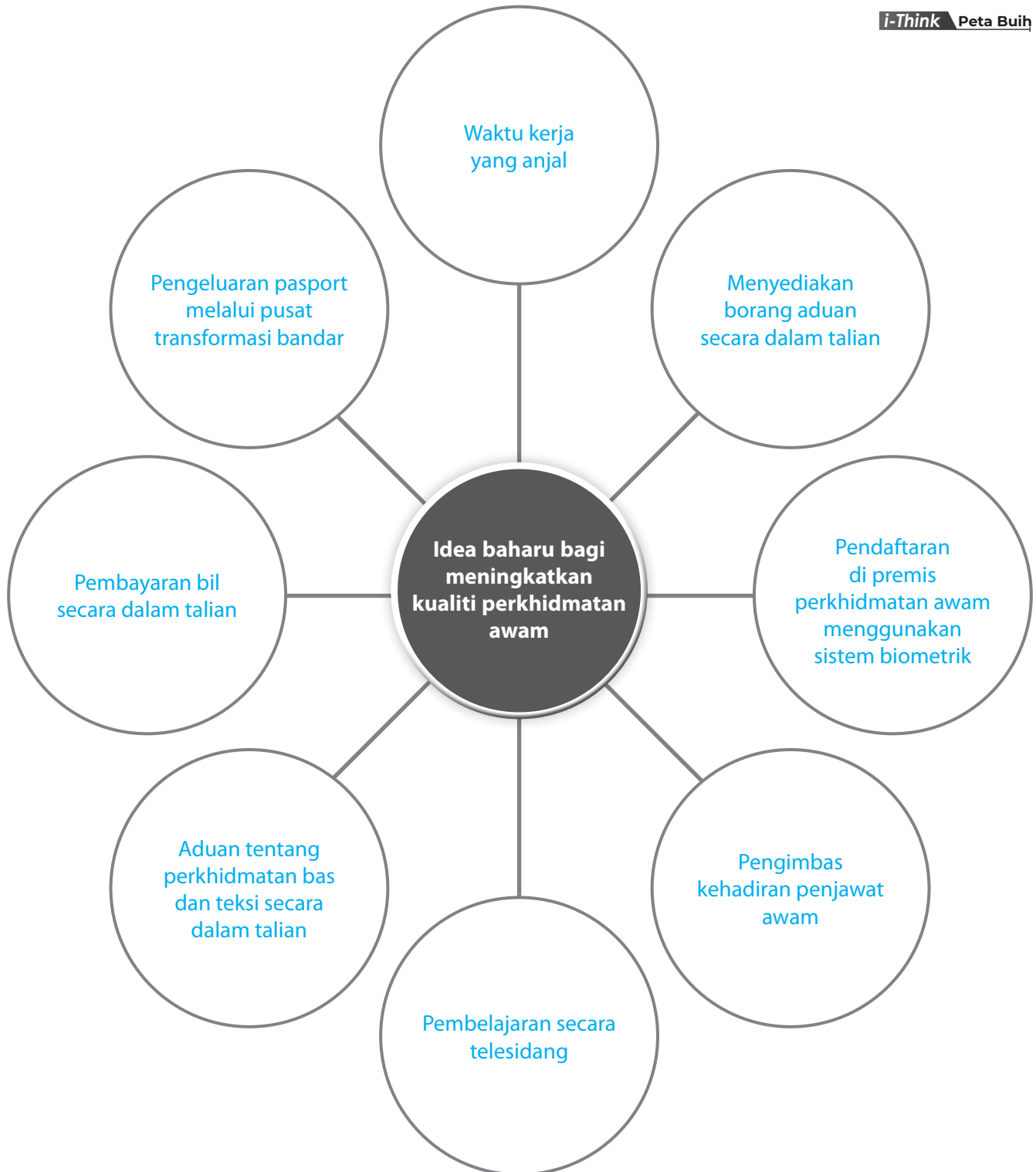
»» Kesan Pengabaian Sumbangan Perkhidmatan Awam kepada Pembangunan Negara

1. Masyarakat tidak berpuas hati dan hilang keyakinan.
2. Menyebabkan pembaziran masa dan kos.
3. Menjejaskan pembangunan negara.
4. Pelabur hilang kepercayaan dan keyakinan terhadap negara.
5. Kemerosotan ekonomi negara.
6. Menjejaskan imej negara.

SP 3.2.1 Mengenal pasti idea baharu bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan awam untuk kebaikan bersama

1. Senaraikan idea baharu bagi meningkatkan kualiti perkhidmatan awam. **TP 1**

i-Think **Peta Buih**

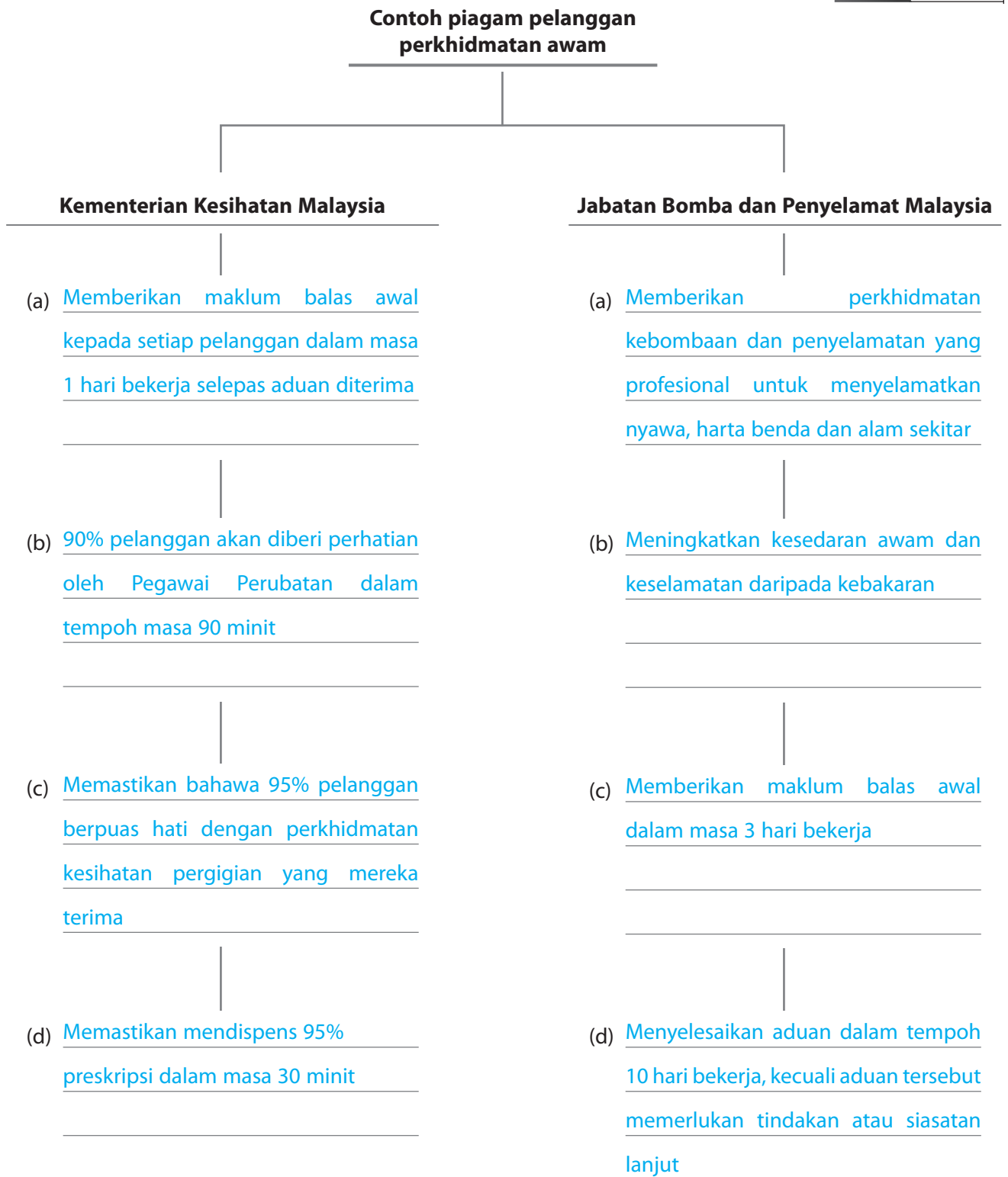
Terima mana-mana jawapan yang munasabah

SP 3.2.2 Merangka contoh piagam pelanggan perkhidmatan awam demi kebaikan bersama

2. Jelaskan contoh piagam pelanggan perkhidmatan awam yang berikut. TP 2

eP+ Nota
Piagam Pelanggan

i-Think Peta Pokok

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

SP 3.2.3 Menghuraikan cara menyuarakan pendapat tentang mutu perkhidmatan awam yang diterima

3. Bagaimanakah anda dapat menyuarakan pendapat tentang mutu perkhidmatan awam? **TP 3**

KBAT Mengaplikasi

i-Think Peta Dakap

Cara menyuarakan pendapat

(a) Sistem dalam talian

- Khidmat Pesanan Ringkas (SMS)
- E-mel
- Media sosial

(b) Bersemuka

- Agensi berkenaan
- Kaunter bergerak
- Hari Bertemu Pelanggan

(c) Biro pengaduan awam

- Peti cadangan
- Surat
- Telefon

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

Takrifan dan Jenis Aduan

AKTIVITI PAK-21

Meja Bulat

Tajuk: Mutu perkhidmatan awam

Langkah-langkah:

1. Guru membahagikan murid kepada beberapa kumpulan yang terdiri daripada empat orang murid satu kumpulan.
2. Guru memberikan tajuk tugas yang berikut untuk dibincangkan.
 - (a) Konsep 5S dalam perkhidmatan awam
 - (b) Bengkel peningkatan kualiti perkhidmatan awam
 - (c) Peti cadangan untuk pelanggan membuat aduan
3. Setiap kumpulan diberikan masa untuk menyiapkan tugas dan menulis dapatan di atas kertas sebak.
4. Setiap ahli kumpulan dikehendaki menulis idea secara bergilir-gilir.
5. Hasil dapatan dibincangkan dalam kumpulan dan wakil kumpulan akan membentangkannya di hadapan kelas.

SP 3.2.4 Meramalkan kesan pengabaian sumbangan perkhidmatan awam kepada pembangunan negara

4. Jelaskan kesan pengabaian sumbangan perkhidmatan awam kepada pembangunan negara. **TP 4**

Nota
Kesan Pengabaian Sumbangan Perkhidmatan Awam

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

SP 3.2.5 Mengekspresikan perasaan apabila menerima perkhidmatan awam yang berkualiti

SP 3.2.6 Menggunakan perkhidmatan awam secara berhemah demi kebaikan bersama

5. Gambar di bawah menunjukkan perkhidmatan bas yang ditawarkan oleh syarikat pengangkutan awam.

TP 5 TP 6

(a) Apakah perasaan anda apabila menerima perkhidmatan bas awam yang berkualiti daripada syarikat pengangkutan awam tersebut? Jelaskan perasaan anda.

Gembira kerana dapat menikmati perkhidmatan bas awam yang disediakan dengan selesa

(b) Sebagai penumpang bas, nyatakan cara anda menggunakan perkhidmatan bas awam secara berhemah demi kebaikan bersama. **KBAT** Mengaplikasi

- (i) Tidak berebut-rebut semasa menaiki bas
- (ii) Tidak berbuat bising semasa duduk di dalam bas
- (iii) Tidak membuang sampah di dalam bas

(c) Cadangkan **tiga** langkah untuk menambah baik perkhidmatan bas awam yang ditawarkan.

KBAT Menilai

- (i) Menambah bilangan kekerapan / bilangan bas awam terutamanya pada waktu puncak
- (ii) Pemandu bas mematuhi undang-undang dan peraturan jalan raya
- (iii) Menyediakan jadual waktu pergerakan bas yang fleksibel untuk melancarkan perjalanan para pengguna

(d) Senaraikan **dua** cara untuk menyalurkan aduan jika tidak berpuas hati dengan mutu pengangkutan awam yang ditawarkan. **KBAT** Mengaplikasi

- (i) Melalui sistem dalam talian
- (ii) Secara bersemuka

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

APLIKASI KBAT

Penyalahgunaan talian

Keseronokan

Kurang kesedaran

Membuang masa

Risiko

Undang-undang

Kempen

Gambar di bawah menunjukkan seorang remaja yang bertindak membuat panggilan palsu tentang kes kebakaran kepada pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat.

1. Wajarkah tindakan remaja tersebut membuat panggilan palsu tentang kes kebakaran kepada pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat? Berikan alasan anda.

(i) Tidak wajar

(ii) Dia menyalahgunakan talian kecemasan tanpa memikirkan kesan buruk yang akan berlaku

(iii) Dia tidak menghargai perkhidmatan awam yang disediakan oleh pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat

2. Jelaskan kesan apabila remaja tersebut membuat panggilan palsu tentang kes kebakaran. **KBAT** Menilai

(i) Membuang masa dan tenaga pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat

(ii) Menyebabkan mangsa kes kebakaran sebenar tidak dapat memperoleh bantuan dengan segera apabila pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat bergerak ke lokasi kes kebakaran palsu terlebih dahulu

(iii) Mungkin menyebabkan risiko kematian orang lain jika berlakunya kes kebakaran yang sebenar pada masa yang sama dengan panggilan palsu dibuat

3. Huraikan langkah yang boleh dilakukan untuk mengurangkan kes panggilan palsu kepada pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat. **KBAT** Menilai

(i) Menguatkuasakan undang-undang/ mengenakan hukuman yang lebih berat terhadap individu yang membuat panggilan palsu

(ii) Mengadakan kempen kesedaran tentang kepentingan menggunakan talian kecemasan secara berhemah

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

Unit 7

PENTAKSIRAN AKHIR TAHUN

Masa: Dua jam

Arahan: Kertas soalan ini mengandungi **tiga** bahagian, iaitu **Bahagian A, Bahagian B dan Bahagian C. Jawab semua soalan dalam Bahagian A, Bahagian B dan Bahagian C.**

Bahagian A

[20 markah]

- Mengapakah seseorang individu perlu mempertahankan pilihan bermoral?
 - Hidup sejahtera
 - Dihormati oleh rakan
 - Bermusuhan dengan orang ramai
 - Dipandang rendah oleh masyarakat

A I dan II
 B I dan IV
 C II dan III
 D III dan IV
- Apakah kesan pengabaian anugerah alam ciptaan Tuhan?
 - Kepupusan flora dan fauna
 - Berlakunya pencemaran alam
 - Kebersihan alam sekitar terjamin
 - Menjamin sumber tenaga yang mencukupi

A I dan II
 B I dan IV
 C II dan III
 D III dan IV
- Berikut merupakan ciri pelan pembangunan bandar terancang, **kecuali**
 - loji pembetungan
 - kawasan kediaman
 - ketiadaan ciri kehijauan
 - sistem jaringan jalan raya
- Apakah ciri kebestarian diri yang dipenuhi apabila seseorang mempunyai banyak pengetahuan dan pengalaman?
 - Aktif
 - Bijak
 - Matang
 - Berdisiplin
- Kebestarian diri dapat melahirkan insan yang _____.
 - berakhlak mulia
 - bertindak mengikut perasaan
 - berbangga dengan kebolehan diri
 - memandang rendah terhadap orang lain
- Maklumat di bawah berkaitan dengan tradisi kekeluargaan yang diamalkan oleh kaum X.

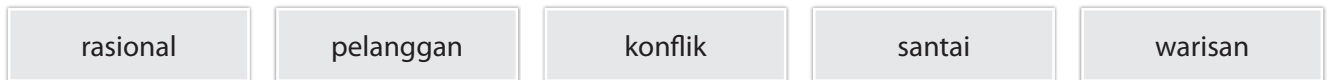
Kaum X mengikat dua batang pokok pisang di halaman rumah kedua-dua pengantin lelaki dan pengantin perempuan.

Apakah kaum X?

 - Cina
 - India
 - Melayu
 - Bidayuh
- Apakah kesan jika amalan tradisi kekeluargaan dalam sesuatu kaum diabaikan?
 - Hubungan sesama kaum menjadi lebih erat
 - Amalan tradisi kekeluargaan sesuatu kaum semakin pupus
 - Generasi pada masa akan datang akan kehilangan identiti kaum
 - Tradisi kekeluargaan yang menjadi alat penyatuan kaum semakin dipentingkan

A I dan II
 B I dan IV
 C II dan III
 D III dan IV
- Mengapakah konflik personaliti berlaku dalam suatu persahabatan yang dijalinkan?
 - Halangan akibat perbezaan jantina
 - Kedudukan sosial dan ekonomi yang berbeza
 - Perwatakan yang tidak sama dalam persahabatan
 - Penggunaan bahasa yang tidak beradab dalam persahabatan

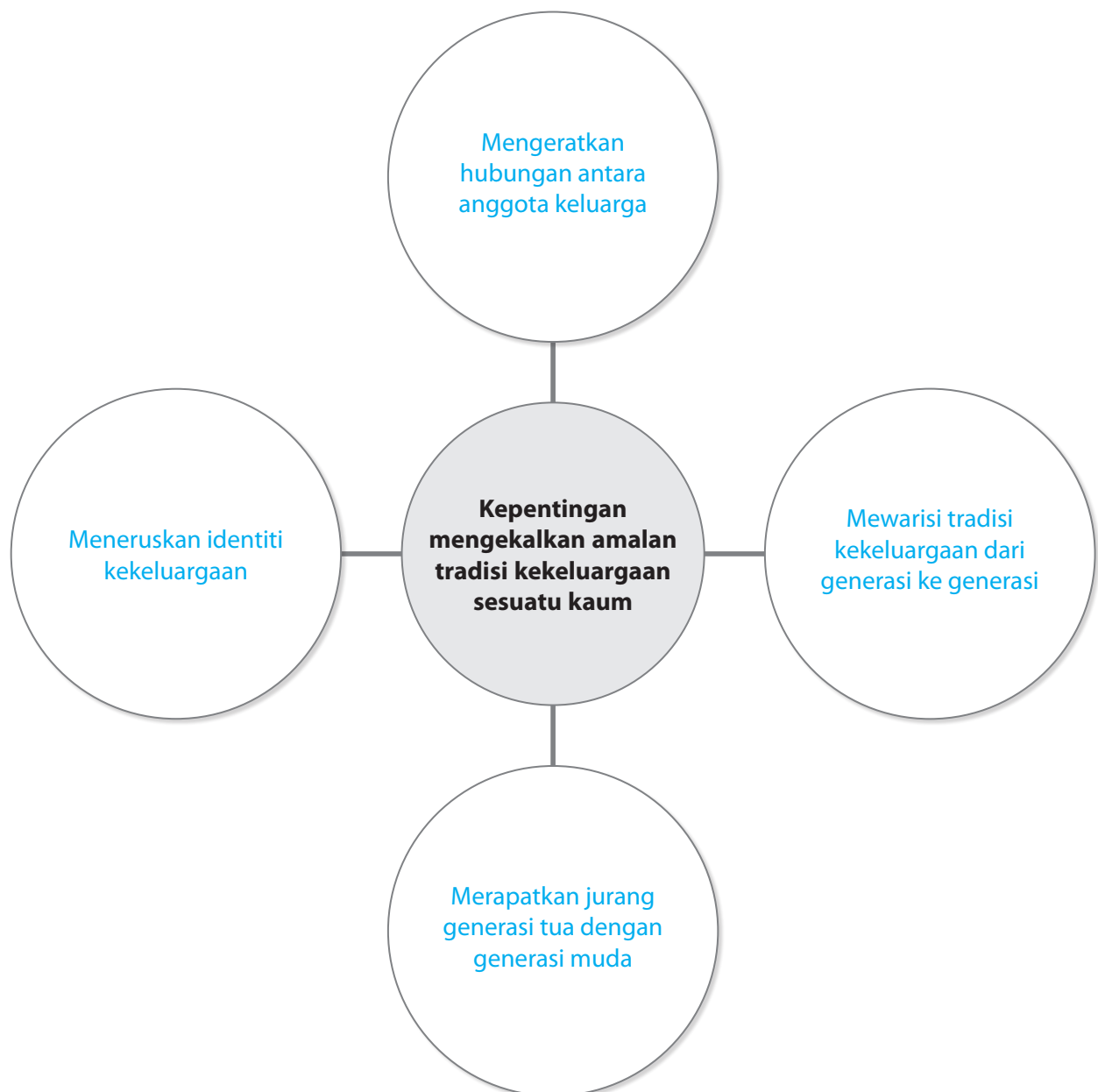
2. Isi tempat kosong dengan pilihan jawapan yang betul.

- (a) Pilihan bermoral akan menjadi suatu konflik apabila wujudnya dilema moral.
- (b) Kebestarian diri dapat memastikan seseorang murid membuat keputusan yang rasional.
- (c) Gua merupakan anugerah alam ciptaan Tuhan yang dapat dijadikan sebagai warisan negara.
- (d) Piagam pelanggan dapat membantu meningkatkan kualiti perkhidmatan awam.
- (e) Suasana majlis tidak rasmi lebih santai dan tatacara yang ditetapkan adalah tidak terlalu ketat.

[5 markah]

3. Jelaskan kepentingan mengekalkan amalan tradisi kekeluargaan sesuatu kaum.

[4 markah]

Bahagian C

[20 markah]

6. Gambar di bawah menunjukkan kawasan hutan bandar.

(a) Apakah tujuan konsep hutan bandar diperkenalkan?

Memastikan kualiti alam sekitar dan kesejahteraan manusia terus terpelihara

[2 markah]

(b) Nyatakan ciri-ciri hutan bandar.

(i) Mempunyai pelbagai spesies pokok

(ii) Mempunyai ruang aktiviti riadah

(iii) Mempunyai pelbagai kemudahan yang disediakan

[3 markah]

(c) Jelaskan **dua** tindakan yang wajar dilakukan semasa berada di kawasan hutan bandar dalam usaha mengekalkan anugerah alam ciptaan Tuhan.

(i) Menjaga kebersihan kawasan hutan bandar

(ii) Menggunakan ruang aktiviti riadah secara berhemah

[2 markah]

(d) Jelaskan **tiga** tindakan yang tidak boleh dilakukan semasa berkunjung ke kawasan hutan bandar.

(i) Mengambil anak pokok untuk ditanam di rumah sendiri

(ii) Memancing ikan di tasik hutan bandar

(iii) Menconteng pokok dan batu

Terima mana-mana jawapan yang munasabah

[3 markah]